

Aika 12.10.2017 klo 17:00 - 18:44

Paikka Kirkkoneuvoston kokoushuone, Eerikinkatu 3 A, 3 krs, Turku.
Esteilmoitukset: turku.kirjaamo@evl.fi

Käsitellyt asiat

§	Liitteet	Otsikko	Sivu
363		Kokouksen avaus	4
364		Kokouksen laillisuus	5
365		Kokouksen päätösvaltaisuus	6
366		Esityslistan hyväksyminen	7
367		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	8
368	*	Ilmoitusasiat	9
369	1	Lakimiehen viran täyttäminen	10
370		Lausunto Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulille koskien seurakuntajaon muutosta	13
371	2-3	Varsinais-Suomen Viro -keskus ry:n avustusanomus DOM -oratorion tuotantokustannuksiin	22
372	4-5	Omakotitontin vuokraaminen Kaarinan Emposta Jani Ruohomerelle	24
373	6-7	Lausunto Satava-Kaksikerran osayleiskaavaluonnoksesta	26
374	8-9	Vastaselityksen antaminen Turun hallinto-oikeudelle Ruusukorttelin asemakaavanmuutoksesta	28
375		Muut asiat	32
376		Muutoksenhaku	33
377		Kokouksen päättäminen	34

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Rinne Heimo Korhonen Pentti	kirkkoneuvoston puheenjohtaja jäsen, kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja	
	Ainasoja Merja Heikkilä Auvo Kanervavuori Mirjo Knuuti Heikki Lintunen Anna Nappu Juha Sandberg Siv Toivari Helmi-Riitta Salminen Päivi	jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen	Ari Rantasen varajäsen
	Lukander Harri Nurmio Merja	kirkkovaltuuston puheenjohtaja kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja	Poistui § 370 aikana klo 18.37
	Hermonen Merja Järvensivu Jukka Kairavuo Leena Lehikoinen Jouni Niittyinen Ville Rinne Katri Bäck Mia Heino Paula Hälli Teemu Hörkkö Jaana Kallio Hannu Kosola Seppo	kirkkoherra kirkkoherra kirkkoherra kirkkoherra kirkkoherra vs.kirkkoherra tiedotuspäällikkö yhteisten työmuotojen johtaja vt. talousjohtaja hallintojohtaja, toimielimen sihteeri esittelijä, kiinteistöjohtaja	
Poissa	Rantanen Ari Mäntylä Heikki Norvasuo Tuomo	jäsen kirkkoherra kirkkoherra	
Muu	Makkonen Heli-Maarit	tekninen sihteeri, läsnäolo-oikeus	

Allekirjoitukset

Heimo Rinne
puheenjohtajaHannu Kallio
sihteeri

Käsitellyt asiat

§363 - 377

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Turussa (pvm)

Helmi-Riitta Toivari

Pentti Korhonen

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksen 12.10.2017 pöytäkirja on nähtävänä kirkkoneuvoston kokoushuoneessa osoitteessa Eerikinkatu 3 A, 3krs, Turku ajalla 20.10. -3.11.2017 arkipäivisin klo 8-15.45.

Kokouksen avaus

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 363

Esitys: Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Kokouksen laillisuus

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 364

Esitys: Kirkkoneuvosto toteaa kokouksen laillisuuden.

Päätös: Kokous todettiin lailliseksi.

Kokouksen päätösvaltaisuus

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 365

Esitys: Kirkkoneuvosto toteaa kokouksen päätösvaltaisuuden.

Päätös: Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

Esityslistan hyväksyminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 366

Esitys: Kirkkoneuvosto hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 367

Esitys: Kirkkoneuvosto valitsee pöytäkirjan tarkastajat.

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Helmi-Riitta Toivari ja Pentti Korhonen.

Ilmoitusasiat

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 368

1. Viranhaltijapäätökset

- Julkiset 1.1.2017 alkaen tehdyt päätökset ovat reaaliaikaisesti nähtävissä luottamushenkilöiden verkkopalvelussa. Salaiset päätökset ovat nähtävissä kokouksessa.

2. Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin päätöksiä

Hiippakuntapastorin viranhaltijapäätös
40/2017 (25.9.2017) Viranhoitomääräys Päivi Nuotio-Niemelle Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vs. sairaalasielunhoitajaksi ajalle 25.9.-15.10.2017.

3. Kelan päätös

- Päätös 25.9.2017 työnantajan järjestämän työterveyshuollon kustannusten korvaamisesta tilikaudelta 1.1.2016-31.12.2016

Esitys: Kirkkoneuvosto merkitsee ilmoitusasiat tiedokseen.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Lakimiehen viran täyttäminen

177/01.01.01.00/2017

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 369

Esittelijä: Hallintojohtaja Hannu Kallio

Esittely: Yhteinen kirkkovaltuusto päätti kokouksessaan 15.6.2017 perustaa seurakuntayhtymään lakimiehen viran, jonka yhteinen kirkkoneuvosto kokouksessaan 21.6.2017 julisti avoimeksi seuraavalla hakuilmoituksella:

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymään kuuluu kymmenen Turun ja Kaarinan kaupunkien alueella toimivaa seurakuntaa, joista Åbo Svenska församling toimii koko yhtymän alueella. Seurakuntien yhteinen jäsenmäärä 31.12.2016 oli n. 146.000 ja työntekijöitä on n. 450. Seurakuntayhtymän hallintovirasto palvelee kokonaisuutta hallintopalveluiden, taloudenhoidon ja kiinteistöasioiden lisäksi huolehtimalla seurakuntayhtymän työnantajapolitiikasta, työhyvinvoinnin kehittämisestä sekä koulutustoiminnan kehittamisestä.

Seurakuntayhtymän hallintovirastoon on perustettu

Lakimiehen virka

Lakimiehen tehtävänä on toimia oikeudellisena asiantuntijana seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien hallinnollisten prosessien osalta. Monipuolisessa työnkuvassa korostuvat työehto- ja palkkausasioiden valmistelu, sekä näihin asioihin liittyvät kehittämistehtävät. Tehtävään kuuluu myös toimiminen hankinta- ja kilpailutusasioiden sekä vakuutusasioiden asiantuntijana. Lakimies toimii läheisessä yhteistyössä hallintojohtajan ja henkilöstöpäällikön sekä muiden hallintoviraston asiantuntijoiden kanssa. Arvostamme hyviä vuorovaikutustaitoja, sekä halukkuutta toimia organisaation sisäisen koulutuksen toteuttamisessa.

Viran pätevyysvaatimus on oikeustieteen maisterin tutkinto tai vastaava aikaisempi tutkinto.

Tehtävässä edellytämme suomen kielen erinomaista taitoa, sekä ruotsin kielen vähintään tyydyttävää osaamista, mutta arvostamme vähimmäisvaatimusta parempaa ruotsin kielen osaamista. Tehtävästä maksettava palkkaus on vaativuusryhmän 603 mukainen (3589,79 €). Peruspalkan lisäksi voidaan maksaa vuosisidonnaista palkanosaa työkokemuksen perusteella enintään 15 % peruspalkasta.

Virkaan valittavan tulee ennen viran vastaanottamista esittää seurakuntayhtymän työterveyslääkärin allekirjoittama hyväksytty lääkärintodistus terveydentilastaan. Virkaan valittavan tulee olla konfirmoitu ev.lut. kirkon jäsen. Virkaan sovelletaan 6 kk:n koeaikaa. Virka on otettava vastaan 1.11.2017 tai sopimuksen mukaan.

Virkaan haetaan sähköisesti ilmoituksessa olevalla linkillä viimeistään 14.8.2017. Tämän ensisijaisen hakutavan sijasta hakemukset voi toimittaa kirjallisesti Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kirjaimoon (ma-pe klo 8.00 - 15.45). Hakemuksen tulee olla perillä 14.8.2017 klo 15.45 mennessä osoitteessa Eerikinkatu 3, 20100 Turku.

Lisätietoja tehtävästä antaa hallintojohtaja Hannu Kallio (p. 040-341 7270 maanantaina 26.6., tiistaina 27.6. ja keskiviikkona 28.6. klo 9 -11.)

Hakemuksia saapui hakuajan päättymiseen mennessä 24. Haastatteluun valittiin 5 hakijaa numerot 6, 10, 14, 17 ja 20 Haastattelijoina olivat hallintojohtaja Hannu Kallio, henkilöstöpäällikkö Tekla Määttänen ja vt. talousjohtaja Jaana Hörkkö. Haastattelujen jälkeen neljä hakijaa numerot 6, 10, 17 ja 20 testattiin Romana Managementin toimesta. Haastattelujen ja testien perusteella haastattelijat katsoivat viran tehtäviin nähden sopivimmaksi ja esittävät yksimielisesti, että virkaan valitaan oikeustieteen kandidaatti Susanna Sarvanto-Hohtari.

Virkaan valittavan on ennen viran vastaanottamista esitettävä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän työterveyslääkärin antama hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan. Virassa noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa. Virka on otettava vastaan 1.11.2017 tai sopimuksen mukaan.

Esitys: Kirkkoneuvosto valitsee lakimiehen virkaan oikeustieteen kandidaatti Susanna Sarvanto-Hohtarin sillä ehdolla, että hän ennen viran vastaanottamista esittää Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän työterveyslääkärin antaman hyväksyttävän lääkärintodistuksen terveydentilastaan. Virassa noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa. Virka on otettava vastaan 1.11.2017 tai sopimuksen mukaan.

Lapsivaikutusten arviointi: Lakimiehen viran täyttämällä ei ole kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.

Muutoksenhakuoikeus oikaisuvaatimuksin.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Liitteet Liite 1 Lakimiehen viran hakemukset

Jakelu Susanna Sarvanto-Hohtari

Muut virkaa hakeneet
Palkkatoimisto
Henkilöstöpäällikkö Tekla Määttänen
Hallintojohtaja Hannu Kallio

Lausunto Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulille koskien seurakuntajaon muutosta

161/00.01.00.04/2016

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 370

Esittelijä: Hallintojohtaja Hannu Kallio

Esittely: Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on 21.6.2017 pyytänyt Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän yhteistä kirkkovaltuustoa antamaan lausuntonsa Turun tuomiokapitulin tekemästä aloitteesta, jonka mukaan Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän seurakuntien seurakunnallista jaotusta muutettaisiin tuomiokapitulin 12.10.2016 tehtävään määrätyn Sami Lahtiluoman 4.5.2017 antamasta esityksestä ilmeväällä tavalla. Lausuntopyyntö koskee myös Paattisten seurakunnan seurakuntaneuvoston 24.1.2017 § 7 tekemää tarkennettua aloitetta seurakuntajaon muuttamiseksi

Paattisten tarkennetun aloitteen sisältö on seuraava:

1. Paattisten seurakunta pitäytyy esittämässään kannassa, että parasta olisi seurakunnan itsenäisenä pysyminen. Mikäli seurakuntarajojen muutokseen päädytään, seurakunta esittää, että siihen liitettäisiin Maarian seurakunnasta ohikulkutien pohjoispuoleiset alueet Turun kaupungin palvelualueen numero 9 mukaisesti.
2. Toissijaisesti Paattisten seurakunta esittää, että kehittämisen suunnaksi valittaisiin muiden kuin Paattisten, Åbo svenska församlingenin ja tuomiokirkkoseurakunnan osalta pyrkimys nykyistä pienempiin seurakuntiin, jotka muodostettaisiin nykyisten ja tulevien kirkkojen ympärille huomioiden Turun ja Kaarinan kaupunkien kaavoitus suunnitelmat. Omiksi seurakunnikseen voitaisiin muodostaa esimerkiksi Varissuo-Lauste ja Martinseurakunnan alueen saaristo.
3. Paattisten seurakunta esittää, että seurakuntayhtymässä lisätään työntekijöiden liikkuvuutta yli seurakuntarajojen. Osa seurakuntien työntekijöistä voisi olla vanhaan tapaan paikallisseurakuntien työntekijöitä, osa liikkuisi yli seurakuntarajojen. Useammalla seurakunnalla voi olla yhteinen kirkkoherra.

Tuomiokapituli katsoo aloitteensa esitysosassa, että se oli käsitelty Paattisten aloitetta istunnossaan 15.2.2017 §54. Se oli tuolloin todennut, että varsinainen aloite oli esitetty kohdassa 1. ja että se oli sama kuin aikaisemmin tehty aloite, josta oli hankittu Maarian seurakunnan ja seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston lausunto. Tuomiokapituli katsoi tuolloin myös, että kohdissa 2 ja 3 esitetyt aloitteet ovat seurakuntajaon muuttamista koskevia aloitteina siinä määrin yksilöimättömiä ja yleisiä, ettei niitä voi pitää kirkkojärjestyksen 13 luvun 1 §:n tarkoittamina aloitteina, joista olisi tuossa vaiheessa pitänyt kuulla muita seurakuntia tai seurakuntayhtymää. Tuomiokapituli päätti merkitä Paattisten seurakunnan 24.1.2017 te-

kemän päätöksen tiedoksi ja lähettää sen selvitysmies Lahtiluomalle käsiteltäväksi muiden aloitteiden yhteydessä.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto on käsitellyt Paattisten tarkennettua aloitetta 30.3.2017 § 30 ja päättänyt lähettää Paattisten seurakunnan aloitteen tuomiokapitulille ja edellyttänyt voivansa antaa lausunnon sen jälkeen kun on käytettävissä niiden seurakuntien lausunnot, joita aloite koskee sekä tuomiokapitulin asettaman selvitysmiehen ehdotus.

Tuomiokapitulin tekemän aloitteen mukaisesti Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän nykyisten kymmenen seurakunnan asemesta seurakuntien lukumäärä alenisi viiteen. Ruotsinkielinen, koko seurakuntayhtymän alueella toimiva Åbo svenska församling kuuluu hallinnollisesti Porvoon hiippakuntaan, eikä kumpikaan aloite koske sitä seurakuntajaotuksen osalta.

Tuomiokapitulin aloitteen sisältö:

Uudet suomenkieliset seurakunnat ja kirkkoherrojen virkaa koskevat järjestelyt olisivat:

1. Kaarinan seurakunta

Piikkiön seurakunta lakkautetaan 31.12.2018 ja liitetään 1.1.2019 lukien Kaarinan seurakuntaan.

Tällöin Kaarinan seurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Kaarinan seurakunnan kirkkoherrana.

Piikkiön seurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Kaarinan seurakunnan kappalaisen virkaan tai perustettavaan kappalaisen virkaan.

2. Maarian seurakunta

Paattisten seurakunta lakkautetaan 31.12.2018 ja liitetään 1.1.2019 lukien Maarian seurakuntaan.

Tällöin Maarian seurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Maarian seurakunnan kirkkoherrana.

Paattisten seurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Maarian seurakunnan kappalaisen virkaan tai perustettavaan kappalaisen virkaan.

3. Meri-Turun seurakunta

Turun Martinseurakunta lakkautetaan ja Turun Mikaelinseurakunta lakkautetaan 31.12.2018.

Lakkautettavista seurakunnista muodostetaan 1.1.2019 lukien uusi seurakunta nimeltään Meri-Turun seurakunta.

Turun Mikaelinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran nykyinen haltija siirretään Meri-Turun seurakunnan perustettavan kirkkoherranviran haltijaksi 1.1.2019 lukien.

Turun Martinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Meri-Turun seurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

4. Turun tuomiokirkkoseurakunta

Turun Henrikinseurakunta ja Turun Katariinanseurakunta lakkauteaan 31.12.2018 ja ne liitetään 1.1.2019 lukien Turun tuomiokirkkoseurakuntaan.

Tällöin Turun tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Turun tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherrana.

Turun Henrikinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Turun tuomiokirkkoseurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

Turun Katariinanseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Turun tuomiokirkkoseurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

Lausunnon perusteiden pohdinta

Nykyinen Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän seurakuntarakenne on ollut muutoksen tilassa Suomen valtiollisen itsenäisyyden ajan. Vuoden 1921 seurakuntajaossa Tuomiokirkkoseurakunnasta erotettiin itsenäisiksi seurakunniksi Martinseurakunta, Mikaelinseurakunta sekä Åbo Svenska församling. Jo aikaisemmin Tuomiokirkkoseurakunnan toiseksi kirkoksi rakennetun Mikaelinkirkon lisäksi valmistui Martinseurakunnalle oma kirkkorakennus vuonna 1933.

Kaarinan ja Maarian kuntien ja seurakuntien tilanne oli itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä hankala. Turun kaupungin laitamille syntyneiden vähävaraisen kansanosan asuinalueiden sosiaalisten ongelmien kasautumisen vuoksi Kaarinan kunnasta liitettiin 1939 Turkuun Kirkonkylän, Nummenmäen ja Vähä-Heikkilän alueet. Tämä johti siihen, että Kaarinan seurakunnan kirkko ja pähäntausmaa jäivät Turun kaupungin alueelle, noin kilometrin päähän Tuomiokirkosta. Maarian kunnan Raunistulan kaupunginosa liitettiin Turkuun vuonna 1944 ja loputkin kunnasta vuonna 1967. Näiden liitosten jälkeen seurakuntayhtymään on kuulunut sekä Kaarinan että Maarian seurakunta. Kaksikerran kunta liitettiin Turkuun vuonna 1968 ja Paattisten kunta liittyi Turkuun vuonna 1973. Kaksikerran seurakunnan alueet ja osia Maarian seurakunnan alueista Hirvensalossa liitettiin Martinseurakuntaan ja Paattinen jäi itsenäiseksi seurakunnaksi. Raison kaupungista Turkuun on liitetty Mälikkälän, Pahaniemen, Artukaisten, Pansion ja Pernon kaupunginosat, jotka muodostavat olennaisen osan Mikaelinseurakunnan ruutukaavan ulkopuolisista alueista.

Näiden kuntarakenteen muutoksista johtuvien seurakuntamuutosten lisäksi seurakuntayhtymän seurakuntaluku on kasvanut kolmella. Vuonna 1963 perustettu Henrikinseurakunta sai alueensa Tuomio-kirkkoseurakunnalta, Kaarinan seurakunnalta ja Martinseurakunnalta. Kahden kunnan alueella toimineesta Kaarinan seurakunnasta muodostettiin vuonna 1991 alkaen uusi Kaarinan seurakunta, joka toimii pelkästään Kaarinan kaupungin alueella. Alkuperäinen Kaarinan seurakunta, jolle jäi keskiaikainen Pyhän Katariinan kirkkorakennus ja jakamattoman seurakunnan Turun puoleiset alueet, muuttui samassa yhteydessä nimensä Katariinanseurakunnaksi.

Seurakuntien määrä nousi kymmeneen vuoden 2009 alussa, kun Piikkiön kunta liittyi Kaarinaan ja Piikkiön seurakunta liittyi seurakuntayhtymään. Tässä yhteydessä Kaarinan seurakunta, yhteinen kirkkoneuvosto ja tuomiokapituli kannattivat Kaarinan ja Piikkiön seurakuntien yhdistämistä ja yhteinen kirkkovaltuusto sekä asian ratkaisut kirkkohallitus puolsivat Piikkiön seurakunnan jatkamista itsenäisenä seurakuntana.

Nykyhetken toiminnalliset vaatimukset

Seurakunnallinen toiminta on sekä kokoavaa, että myös yksilöllistä kohtaamista ja toimintaa pienryhmissä. Selvitysmies Sami Lahtiluoman esityksessä kuvaillaan hyvin seurakunnallisen työn reunaehdot. Myös Kirkon tulevaisuuskomitean mietinnössä pohditaan tulevaisuuden seurakuntien roolia. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän viime vuosien kehittämistyön eri vaiheissa on joko tehty uusi tutkimus tai tukeuduttu vanhoihin tutkimuksiin, joiden perusteella on pyritty luomaan ajanmukainen kuva seurakuntalaisten odotuksista ja näkemyksistä.

Monipuolistuvassa ja pirstaloituvassa toimintaympäristössä seurakuntalaisten kohtaamien toimintayksikköjen tulisi olla mahdollisimman nopealiikkeisiä ja joustavia. Tällaiset toiminnalliset yksiköt voivat tarjota luontevan toimintakentän myös vapaaehtoisille vastuunkantajille. Tämä ajatusmalli puoltaisi nykyisenkaltaisten, mahdollisesti jopa pienempien seurakuntien perustamista. Seurakuntalaisten ja työntekijöiden halu toimia pienemmissä toiminnallisissa kokonaisuuksissa voidaan toteuttaa aluetyön tai vastaavan rakenteilla, mikä vuoksi tällainen toimintamalli ei välttämättä estä seurakuntien koon kasvattamista.

Nykyisenkaltaiset hallinnolliset raja-aidat seurakuntien välillä korostavat tarpeettomasti jäsenille tarjottavien palvelujen olevan sidoksissa seurakuntarajoihin, vaikka etenkin nuoremmat kirkon jäsenet muuttavat hyvin helposti seurakunnasta toiseen. Palvelujen tarjoaminen seurakuntarajan yli vaatii ylimääräistä esimiestyötä, vaikka kaikissa seurakunnissa toimitaankin yhteisillä jäsenmaksutuloilla. Liian moninapainen seurakuntarakenne aiheuttaaakin potentiaalista tehoittomuutta ja seurakuntalaisten tarpeiden toissijaisuutta. Lisäksi samalla alueella asuvien ihmisten on vaikea ymmärtää kirkon välittä-

mää viestiä, jos lukuisten näkymättömien seurakuntarajojen johdosta seurakuntalaisten havaitsema viestinnällinen ja toiminnallinen tyyli on pirstalainen. Mikäli seurakuntien yhdistäminen toteutetaan tuomiokapitulin esittämällä tavalla, on samalla paikallisin toimin huolehdittava, että muodostuvien neljän seurakunnan sisäinen hallinnollinen byrokratia ei kasva ylisuhteisesti. Kehittämistyön lähtökohta onkin ollut nimenomaan tavallisten seurakuntalaisten tarpeiden palveleminen. Aloitteen mukainen rakenne poistaa pienten yksikköjen toiminnallisen haavoittuvuuden, luo toimivaa työyhteisötukea ja joustavoittaa sopeutumista alikapasiteettitilanteisiin. Lisäksi hallinnollisten yksikköjen ja johtajuuksien määrän aleneminen helpottaa yhtenäisistä tavoitteista ja toimintatavoista sopimista.

Neljän suomenkielisen seurakunnan mallissa on keskeinen etu myös se, että jumalanpalveluselämää voidaan erilaistaa erilaisille kohderyhmille, kun kirkkolain sääntelemien jumalanpalvelustyyppien lisäksi voidaan seurakunnan muissa kirkoissa pitää suunnattuja tilaisuuksia. Sama koskee myös seurakunnan muitakin työmuotoja, jolloin monet osallistujakadosta kärsivät toimintapiirit voivat jatkaa toimintaansa osana suurempaa kokonaisuutta.

Meri-Turun seurakunnan nimikysymys

Tuomiokapitulin esityksessä Mikaelinseurakunta ja Martinseurakunta lakkautetaan ja ne jatkavat yhdistyneenä seurakuntana, jonka nimi olisi Meri-Turun seurakunta.

Tuomiokirkkoseurakuntaa lukuun ottamatta suomenkielisten seurakuntien nimet juontuvat Maarian, Kaarinan, Paattisten ja Piikkiön osalta kunnan nimestä. Maarian ja Kaarinan osalta kunta on saanut nimensä seurakunnalta ja seurakunnan nimi tulee kirkon suojeluspyhimyksen nimestä. Myös sana Kaarina juontaa juurensa Pyhään Katariinaan.

Myös muiden seurakuntien nimet, Martinseurakunta, Mikaelinseurakunta ja Katariinan seurakunta, jotka on annettu 1900-luvulla, perustuvat tunnettuihin kristinuskon nimiin, Martti Lutheriin, Mikael Agricolaan/arkkienkeli Mikaeliin ja Pyhään Katariinaan.

Ehdotettu Meri-Turun seurakunta poikkeaisi edellä kuvatusta nimikonventiosta, varsinkin jos aloite Paattisten ja Piikkiön seurakunnan lakkauttamisesta toteutuu. Martinseurakunta ja Mikaelinseurakunta toimivat kylläkin Turun siinä osassa, joka rajautuu mereen. Hirvensalon saaren laajuus ja sen länsiosien harva asutus, Ruissalon harva asutus sekä Pernon-Pansion alueiden mereen rajautuvat teollisuusvyöhykkeet ovat aiheuttaneet sen, ettei näistä läntisistä alueista puhuttaessa niitä yhdistetä leimallisesti merellisyyteen. Meri-Turku ei siis ole aluetta yleiskielessä leimaava käsite, eikä seurakuntien pidä lähteä luomaan uutta, vain kirkon piirissä tunnettua nimistöä.

Tämän vuoksi mikäli Martinseurakunta ja Mikaelinseurakunta yhdis-

tetään, tulisi yhdistyneen seurakunnan nimeksi valita jompikumpi nykyisistä nimistä. Martinkirkkoa ympäröi Martin kaupunginosa (joka on saanut nimensä kirkolta), joten se rajaisi haitallisesti mielikuvaa seurakunnan toiminta-alueesta. Nimi Mikaelinseurakunta yhdistyy kyllä Mikaelin kirkkoon, mutta raamatullisena/kirkollisena nimenä olisi neutraalimpi seurakunnan nimeksi ja sopisi muiden laajentuneiden seurakuntien nimistöön.

Johtoryhmä on käsitellyt esitystä kokouksessaan 29.9.2017 ja yhtyy siihen, paitsi Martinseurakunnan ja Mikaelinseurakunnan nimikysymyksen osalta, jonka osalta johtoryhmän mielipiteet jakaantuivat.

Esitys:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää, että yhteinen kirkkovaltuusto antaisi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin seurakunta-jaotuksen muuttamisaloitetta koskevaan lausuntopyyntöön seuraavan lausunnon:

Lausunto

A) Paattisten seurakuntaneuvoston aloite

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto toteaa, että Paattisten seurakunnan tarkennettu aloite 24.1.2017 edellyttäisi Maarian seurakunnan pohjoisosien siirtämistä Paattisten seurakunnan yhteyteen. Kun Paattisten aloitteessa tarkoitettujen alueiden asukkaiden pääasiallinen työssäkäymis- ja asioimissuunta on kohti kantakaupunkia, on huomattava vaara, että uusi seurakunnallinen viitekehys Paattisten kirkon suunnalla jäisi vieraaksi. Tämän vuoksi yhteinen kirkkovaltuusto ei, ottaen myös huomioon Maarian seurakunnan 5.9.2017 § 85 antaman lausunnon, puolla Paattisten seurakunnan aloitetta. Paattisten seurakunnan aloitteen kohdissa 2. ja 3. tehdyt aloitteet on käsitelty selvitysmies Lahtiluoman ehdotuksen valmisteluvaiheessa, eikä niihin yleisluonteisina ehdotuksina ole tarpeellista ottaa kantaa erikseen.

B) Tuomiokapitulin aloite:

Yhteinen kirkkovaltuusto yhtyy arkkihiippakunnan tuomiokapitulin aloitteeseen 21.6.2017 § 219, mutta katsoo kuitenkin, että uuden Turun Martinseurakunnasta ja Turun Mikaelinseurakunnasta muodostettavan seurakunnan nimen tulee olla Turun Mikaelinseurakunta.

Toimenpiteet seurakunnittain olisivat siten:

1. Kaarinan seurakunta

Piikkiön seurakunta lakkautetaan 31.12.2018 ja liitetään 1.1.2019 lukiin Kaarinan seurakuntaan.

Tällöin Kaarinan seurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Kaarinan seurakunnan kirkkoherrana.

Piikkiön seurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Kaarinan seurakunnan kappalaisen

virkaan tai perustettavaan kappalaisen virkaan.

2. Maarian seurakunta

Paattisten seurakunta lakkautetaan 31.12.2018 ja liitetään 1.1.2019 lukien Maarian seurakuntaan.

Tällöin Maarian seurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Maarian seurakunnan kirkkoherrana.

Paattisten seurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Maarian seurakunnan kappalaisen virkaan tai perustettavaan kappalaisen virkaan.

3. Turun Mikaelinseurakunta

Turun Martinseurakunta lakkautetaan ja Turun Mikaelinseurakunta lakkautetaan 31.12.2018.

Lakkautettavista seurakunnista muodostetaan 1.1.2019 lukien uusi seurakunta nimeltään Turun Mikaelinseurakunta.

Turun Mikaelinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran nykyinen haltija siirretään Turun Mikaelinseurakunnan perustettavan kirkkoherranviran haltijaksi 1.1.2019 lukien.

Turun Martinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Turun Mikaelinseurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

4. Turun tuomiokirkkoseurakunta

Turun Henrikinseurakunta ja Turun Katariinanseurakunta lakkautetaan 31.12.2018 ja ne liitetään 1.1.2019 lukien Turun tuomiokirkkoseurakuntaan.

Tällöin Turun tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherranviran haltija jatkaa laajentuvan Turun tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherrana.

Turun Henrikinseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Turun tuomiokirkkoseurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

Turun Katariinanseurakunnan kirkkoherranvirka lakkautetaan 31.12.2018 ja viran haltija siirretään 1.1.2019 Turun tuomiokirkkoseurakunnan perustettavaan kappalaisen virkaan.

Käsittely:

Keskustelun aikana kirkkoneuvoston varajäsen Päivi Salminen teki seuraavan päätösesityksen:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää, että yhteinen kirkkovaltuusto antaisi Turun arkkhiippakunnan tuomiokapitulin seurakunta-jaotuksen muuttamista koskevaan lausuntopyyntöön seuraavan lausunnon:

Lausunto

Seurakuntayhtymämme vuosia kestänyt seurakuntajakovaihtoehtojen arviointi on tuottanut useita selvityksiä, joista viimeisimpiä on Sa-

mi Lahtiluoman laatima. Yhteinen kirkkovaltuusto toteaa, että kaikkea tätä koottua tietoa hyödyntäen tulee kunkin seurakunnan seurakuntaneuvoston lausua, tuleeko oman seurakunnan yhdistyä johonkin toiseen seurakuntaan tuomiokapitulin aloitteen mukaisella tai jollain muulla tavalla vai pysyä itsenäisenä. Yhteinen kirkkovaltuusto kunnioittaa seurakuntien demokraattisesti valittujen seurakuntaneuvostojen ratkaisuja ja vastustaa pakkoliitoksia.

Kirkkoneuvoston jäsen Mirjo Kanervavuori kannatti Salmisen esitystä. Myöhemmin hän veti kannatuksensa pois ja teki oman päätösesityksen, joka kuuluu seuraavasti:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää, että yhteinen kirkkovaltuusto antaisi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin seurakuntajaotuksen muuttamista koskevaan lausuntopyyntöön seuraavan lausunnon:

Lausunto

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää lausua tuomiokapitulille, että ne seurakunnat (Piikkiö, Paattinen, Martti ja Katariina) jotka haluavat säilyä itsenäisenä, saavat niin tehdä. Tällöin seurakuntajako pysyy entisellään.

Heikki Knuuti kannatti Mirjo Kanervavuoren tekemää esitystä.

Helmi-Riitta Toivari kannatti Päivi Salmisen tekemää esitystä.

Kirkkoneuvoston puheenjohtaja esitti neuvottelutaukoa, jonka kirkkoneuvoston jäsenet yksimielisesti hyväksyivät.

Kokous keskeytettiin klo 18.09, kokous jatkui klo 18.27.

Kokoustauon jälkeen Mirjo Kanervavuori ja Päivi Salminen vetivät päätösesityksensä pois.

Mirjo Kanervavuori teki pohjaesitykselle vastaesityksen, joka kuuluu seuraavasti:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää, että yhteinen kirkkovaltuusto antaisi Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin seurakuntajaotuksen muuttamista koskevaan lausuntopyyntöön seuraavan lausunnon:

Lausunto

Seurakuntayhtymämme vuosia kestänyt seurakuntajakovaihtoehto-

jen arviointi on tuottanut useita selvityksiä, joista viimeisin on Sami Lahtiluoman laatima. Yhteinen kirkkovaltuusto toteaa, että kaikkea tätä koottua tietoa hyödyntäen tulee kunkin seurakunnan seurakuntaneuvoston kertoa näkemyksensä, tuleeko oman seurakunnan yhdistyä johonkin toiseen seurakuntaan tuomiokapitulिन aloitteen mukaisella tai jollain muulla tavalla vai pysyä itsenäisenä. Niiden seurakuntien, jotka haluavat säilyä itsenäisinä, täytyy saada niin tehdä. Yhteinen kirkkovaltuusto vastustaa pakkoliitoksia.

Helmi-Riitta Toivari kannatti Mirjo Kanervavuoren esitystä. Päivi Salminen kannatti Mirjo Kanervavuoren esitystä.

Suoritetussa äänestyksessä pohjaesitystä kannatti viisi kirkkoneuvoston jäsentä Heimo Rinne, Pentti Korhonen, Merja Ainasoja, Juha Nappu ja Anna Lintunen.

Mirjo Kanervavuoren esitystä kannatti viisi kirkkoneuvoston jäsentä Helmi-Riitta Toivari, Päivi Salminen, Heikki Knuuti, Mirjo Kanervavuori ja Auvo Heikkilä.

Kirkkoneuvoston jäsen Siv Sandberg äänesti tyhjä.

Päätös:

Äänestyksen tuloksena kirkkoneuvosto päätti esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto antaa Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulille pohjaesityksen mukaisen lausunnon koskien seurakuntajako.

Helmi-Riitta Toivari, Päivi Salminen, Heikki Knuuti, Mirjo Kanervavuori ja Auvo Heikkilä esittivät päätökseen eriävän mielipiteen, joka perustuu äänestyksessä hylättyyn vastaesitykseen.

Jakelu

Yhteinen kirkkovaltuusto

Varsinais-Suomen Viro -keskus ry:n avustusanomus DOM -oratorion tuotantokustannuksiin
213/02.03.00.01/2017

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 371

Esittelijä: vt. Talousjohtaja Jaana Hörkkö

Esittely: DOM-oratorion kantaesitystä suunnitellaan Turun tuomiokirkkoon Agricolan päivänä 9.4.2018. Esitykseen suunnitellaan mukaan useita kuoroja, artisteja sekä mm. molemmat Tuomiokirkon urut, ja mahdollisuuksien mukaan myös kirkonkellot. Pääosin esitys toteutetaan tuomiokirkkoseurakunnan omien kuorojen ja muusikkojen voimin. Mieskuoroksi saadaan korvauksetta Laulun Ystävät, ja teoksen johtaa korvauksetta Juha Järvinen. Teoksen harjoituksiin ja esitykseen osallistuu mahdollisuuksien mukaan säveltäjä Urmas Sisask itse.

Anomuksen mukaisesti ”säveltäjä Urmas Sisask on nyt kirjoittanut Turun tuomiokirkolle omistetun tunnin mittaisen teoksen. Sisask työskenteli DOM-oratorion sävellystyössä neljän kuukauden mittaisen hyvin intensiivisen periodin ajan huhtikuusta heinäkuun loppuun 2017. Työtä hän teki Turun kaupungin myöntämän 1.800 euron taiteilija-apurahan turvin. Tämä apuraha luonnollisesti ei ole vielä riittävä korvaus säveltäjälle näin suuresta usean kuukauden taiteellisesta luomistyöstä, mutta se on ollut merkittävä apu projektin käynnistämisessä.”

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä sekä Turun kaupunki ovat myöntäneet Varsinais-Suomen Viro-keskus ry:lle 1.000 euron avustuksen Reformaation juhlavuoden 2017 toimintaan. Avustus on käytetty palkkion maksamiseen oratorion kirjoittamisesta ja sävellystyöstä Urmas Sisaskille. Reformaation merkivuoden tapahtumana toteutetaan DOM-oratorion aiheista koostettava ennakkokonsertti 13.11.2017.

Arvio kuluista vuonna 2017 on yhteensä 10.200 euroa, ja se koostuu: säveltäjän palkkio 4.000 euroa, nuottikustannukset 3.200 euroa, ennakkokonsertin 13.11. valmistelu ja mainoskulut 400 euroa sekä säveltäjän osallistuminen harjoituksiin syksyllä 2017, palkat 2.600 euroa. Vuoden 2018 harjoitusperiodille ja solistien palkkioihin haetaan oma rahoituksensa.

Varsinais-Suomen Viro-keskus ry:n anomus Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymältä kohdistuu projektin käynnistämävaiheessa tapahtuvaan teoksen nuotintamiseen, jotta kuorot pääsevät harjoittelemaan. Käsinkirjoitetun version nuotintamisen kulu on 3.200 euroa. Vuonna 2018 anottaisiin todennäköisesti joitakin kantaesityksen valmistamiseen liittyviä kuluja, ja V-S Virokeskus ry etsii projektille kai-

ken aikaa muita rahoittajia.

Esitys:

Kirkkoneuvosto päättää, että Varsinais-Suomen Viro-keskus ry:tä avustetaan 3.000 eurolla, ja että avustus maksetaan kustannuspaikalta 1002050227 Muut tapahtumat kirkkoneuvoston päätöksellä (määrärahaa jäljellä kustannuspaikalla on 15.900 euroa). Vuoden 2018 avustuksen osalta todetaan, että Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä ei osallistu vuoden 2018 kustannuksiin.

Esityslistan liitteinä ovat Varsinais-Suomen Viro-keskus ry:n anomus ja selvitys asiasta.

Lapsivaikutusten arviointi: Avustuksella Varsinais-Suomen Viro-keskus ry:lle ei ole kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.

Muutoksenhakuoikeus oikaisuvaatimuksin.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 2 Varsinais-Suomen Viro-keskuksen anomus
Liite 3 Varsinais-Suomen Viro-keskuksen taustaselvitys

Jakelu

Varsinais-Suomen Viro-keskus ry
Taloustoimisto

Omakotitontin vuokraaminen Kaarinan Emposta Jani Ruohomerelle

215/03.01.00.02/2017

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 372

Esittelijä: Kiinteistöjohtaja Seppo Kosola

Esittely: Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä omistaa maa-alueen Kaarinan Empon alueelta. Maa-alueelle on laadittu asemakaavanmuutos, joka mahdollistaa kuuden omakotitontin vuokraamisen. Lisäksi yksi tonteista on toistaiseksi varattu seurakunnallisen rakennuksen rakentamiseen. Omakotitonteista on vuokrattu jo kaksi kappaletta.

Nyt Jani Ruohomeri antoi vuokratarjouksen tontista 202-7-7045-6. Tarjous on 1.600 €/v.

Hyväksytyn kiinteistöstrategian mukaisesti omakotitontit pääsääntöisesti vuokrataan. Saatu vuokratarjous on kiinteistötoimiston mielestä hinnaltaan riittävä ja se esittääkin, että vuokratarjous hyväksytään.

Kartta Empon alueesta on liitteenä ja nyt vuokrattavaksi esitetty tontti on merkitty karttaan punakynällä.

Tontti esitetään vuokrattavaksi 50 vuodeksi. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksiin. Vuokrasopimus on liitteenä.

Kirkkolain 14 luvun 4 §:n mukaan seurakunnan kiinteän omaisuuden vuokraamista koskeva päätös on alistettava tuomiokapitulin vahvistettavaksi, jos vuokra-aika on yli 10 vuotta.

Lapsivaikutusten arviointi: Omakotitontin vuokrauksella ei ole kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.

Esitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se päättää vuokrata Jani Ruohomerelle Kaarinan Empossa sijaitsevista omakotitonteista tontin 202-7-7045-6 50 vuodeksi vuosivuokralla 1.600 € , joka sidotaan elinkustannusindeksiin ja valtuuttaa kiinteistöjohtajan allekirjoittamaan vuokrasopimuksen.

Päätös alistetaan arkkihiippakunnan tuomiokapitulin vahvistettavaksi.

Ei muutoksenhakuoikeutta.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 4 Kartta vuokrattavasta tontista Kaarinan Emossa
Liite 5 Maanvuokrasopimus Kaarinan Empo

Jakelu

Kirkkovaltuusto
Vuokrauspäällikkö

Lausunto Satava-Kaksikerran osayleiskaavaluonnoksesta

216/03.02.01.00/2017

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 373

Esittelijä: Kiinteistöjohtaja Seppo Kosola

Esittely: Turun kaupunki on laatinut uuden osayleiskaavaluonnoksen Satava-Kaksikerran alueelle. Luonnoksessa on esitetty Satavan ja Kaksikerran alueiden maankäyttö. Karttaluonnos on liitteenä ja luonnos löytyy kokonaisuudessaan sähköisesti osoitteesta: turku.fi, asuminen ja ympäristö, kaupunkisuunnittelu, yleiskaavoitus.

Seurakuntayhtymä omistaa maa-alueita kaava-alueella Järvistensaarella, Hennalassa, Annalassa, Heinänokassa, Kaksikerran kirkon alueella ja Sinapissa.

Heinänokka ja Sinappi ovat leirialueita ja niiden alueella on maankäytön kaavamerkinnäksi osoitettu palvelujen ja hallinnon alue ja lisäksi Heinänokan partiovenesatama osoitettu pienvenesatamaksi.

Järvistensaaren kaavamerkintöinä ovat maa- ja metsätalousvaltainen alue ja loma-asuntoalue.

Kaksikerran kirkon alue on osoitettu myös palvelun ja hallinnon alueeksi.

Hennalan alue on esitetty maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi.

Annalan alueelle on maankäytön kaavamerkinnöiksi osoitettu suurelta osin virkistysalue ja pieneltä osin kyläalue.

Osayleiskaavaluonnos on muutoin hyväksyttävissä, mutta Annalan alueen osalta tilanne ei ole tyydyttävä. Suurin osa alueesta on merkitty virkistysalueeksi ja seurakuntayhtymän tavoitteena on ollut saada alueelle pientaloasutusta.

Seurakuntayhtymä on jo vuodesta 2008 lähtien antanut erilaisia lausuntoja Satava-Kaksikerta -alueen maankäytöstä ja nimenomaan Annalan alueelle on esitetty seurakuntayhtymän toimesta pientalorakentamisen mahdollistavaa ratkaisua. Tämä ei tässä yleiskaavaluonnoksessa toteudu vielä.

Kaupungin Ympäristötoimiala on pyytänyt lausuntoa uudesta Satava-Kaksikerran osayleiskaavaluonnoksesta ja lausunto tuli toimittua 15.8.2017 mennessä.

Kiinteistötoimisto laati lausunnon ja toimitti sen perille 11.8.2017. Lausunto on liitteenä.

Koska kirkkoneuvosto ei kokoontunut kesällä, toimitti kiinteistöjohtaja lausunnon kaupungille virkamiestyönä. Lausunto tulee kuitenkin viedä kirkkoneuvoston kautta ja hyväksyä. Koska kiinteistöjohtaja oli vuosilomalla syyskuun kokouksen aikana ja talousarviokokouksessa oli asioita runsaasti, tuodaan lausunto nyt kirkkoneuvoston päätettäväksi.

Lapsivaikutusten arviointi: Satava-Kaksikerran osayleiskaava-luonnoksen lausunnolla ei ole kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.

Esitys: Kirkkoneuvosto päättää hyväksyä liitteenä olevan lausunnon Satava-Kaksikerta osayleiskaavaluonnoksesta ja lähettää sen Turun kaupungille ja oikeuttaa kiinteistöjohtajan allekirjoittamaan lausunnon.

Muutoksenhakuoikeus oikaisuvaatimuksin.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Liitteet Liite 6 Satava-Kaksikerta karttaluonnos
Liite 7 Lausunto Satava-Kaksikerran osayleiskaavaluonnoksesta

Jakelu Kiinteistötoimisto

Vastaselityksen antaminen Turun hallinto-oikeudelle Ruusukorttelin asemakaavanmuutoksesta

282/03.02.01.00/2016

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 374

Esittelijä: Kiinteistöjohtaja Seppo Kosola

Esittely: Turun kaupunki on laatinut TVT Asunnot Oy:n aloitteesta asemakaavamuutoksen ns. Ruusukortteliin, joka on seurakuntayhtymän omistaman ns. Engelinpuiston alueen naapurissa.

Seurakuntayhtymä on tehnyt asemakaavanmuutoksesta muistutuksen Turun kaupungille ja valituksen Turun hallinto-oikeudelle. Asian käsittely kirkkoneuvoston kokouksissa kuuluu seuraavasti:

"Turun kaupunki on laatinut TVT Asunnot Oy:n aloitteesta asemakaavamuutoksen ns. Ruusukortteliin.

Asemakaavamuutoksen mukaan Ruusukorttelin tonteille mahdollistetaan mittava rakennusoikeuden lisäys ja asemakaavassa on osoitettu 16-kerroksisten ja 8-kerroksisten asuintalojen sekä päiväkodin ja maanalaisen pysäköintitilan rakentaminen.

Kiinteistötoimisto on seurannut asemakaavan muutostyötä alusta asti ja pyrkinyt aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että uudella asemakaavalla ei heikennetä As.Oy Turun Engelinpuiston ja Mikaelinpuiston asuinrakennusten asukkaiden elinolosuhteita.

Tehdyt muistutukset asemakaavasta eivät ole kuitenkaan johtaneet mihinkään tulokseen, eikä seurakuntayhtymän esittämiä muutosehdotuksia asemakaavaan ole otettu mitenkään huomioon.

Kirkkoneuvosto käsitteli asiaa kokouksessaan 8.12.2016. Käsittely kuuluu seuraavasti:

Turun Kiinteistöliikelaitoksen valtuuttamana TVT Asunnot Oy on tehnyt aloitteen maaliskuussa 2012 Turun kaupungille asemakaavanmuutoksen laatimiseen tontille VII-32-15, 16 ja 17. Asemakaavan muutoksen nimenä käytetään "Ruusukortteli".

Asemakaavanmuutoksen mukaan koko alueen rakennusoikeus nousee huomattavasti. Rakennusoikeus on nyt 15.300 k-m² ja asemakaavan muutoksen jälkeen 32.000 k-m².

Asemakaavanmuutoksessa tontilta 16 ja 17 puretaan nykyiset rakennukset ja tilalle rakennettaisiin massiivisia 8-kerroksisia rakennuksia Koulukadun suuntaisesti ja 16-kerroksinen rakennus tontille 17. Lisäksi tontin 16 pohjoisrajalle tulisi yksikerroksinen päiväkotijonka katolle tulisi leikkipiha ja asuntojen oleskelupiha. Edelleen tontin 16 pohjoisreunalle sijoittuisi maanalaisen pysäköintitilan sisäänajotie ja Koulukadun suuntaisen 8-kerroksisen rakennuksen pääty lähelle rajaa pimentämään viereisiä rakennuksia. Kartta asemakaavanmuutoksesta liitteenä.

Asemakaavan selostus löytyy nettiosoitteesta www.turku.fi/kuulutukset - kaavoitus- ja katusuunnittelukuulutukset 26.11.2016 - nähtävillä olevat ja sieltä Ruusukortteli.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä omistaa asemakaavanmuutosalueen pohjoispuolella olevat tontit 19 ja 20, ns. Engelinpuiston alueen. Tontilla 20 sijaitsee As.Oy Turun Engelinpuisto. Rakennuksen parvekkeet avautuvat etelään tonttia 16 kohden ja mikäli asemakaavanmuutos toteutuu, pimentää tuleva 8-kerroksinen rakennus As.Oy Engelinpuiston asunnot ja 1. kerroksen maantasoterassit. Tulevan päiväkodin katon leikki- ja oleskelualueelta on esteetön näköyhteys asuntoihin sisälle kolmanteen kerrokseen saakka. Tontin rajalla sijoittuva maanalaisen pysäköintitilan sisäänajoyhteys kuljettaisi pakokaasut asuntojen tuloilmanvaihdon kautta sisään. Suunniteltu uusi 16-kerroksinen rakennus pilaisi kaupunkikuvan ollen liian hallitseva verrattuna Mikaelinkirkkoon.

Kiinteistötoimisto on seurannut asemakaavanmuutoksen suunnittelua ja pyrkinyt vaikuttamaan siihen mutta tuloksetta. Tammikuussa 2016 kiinteistötoimisto laati asemakaavanmuutosehdotuksesta muistutuksen, mutta sitä ei ole huomioitu, muistutus liitteenä.

Nyt varsinainen asemakaavanmuutos on kuulutettuna nähtävillä 28.11.2016 - 27.12.2016. Muistutukset on tehtävä ennen nähtävilläolon päättymistä.

Kiinteistötoimiston kanta on, että asemakaavanmuutosta ei voida sellaisenaan hyväksyä, vaan siitä on tehtävä muistutus. Muistutus liitteenä.

Lapsivaikutusten arviointi: Mikäli asemakaavanmuutos toteutuu, heikentää se asumisviihtyisyyttä, myös As.Oy Engelinpuiston lapsiperheiden asunnoissa.

Esitys:

Kirkkoneuvosto ei hyväksy laadittua asemakaavanmuutosta tonteille VII-32-15, 16 ja 17 eli ns. Ruusukorttelin kaavaan, vaan vaatii sen muuttamista muistutuksessa ilmenevin seikoin.

Edelleen kirkkoneuvosto valtuuttaa kiinteistöjohtajan allekirjoittamaan muistutuksen ja pöytäkirja tarkistetaan ja allekirjoitetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Ei muutoksenhakuoikeutta.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Turun kaupungille lähetetty muistutus liitteenä.

Turun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavan muutoksen kokouksessaan 15.5.2017. Asemakaavassa ei ole otettu huomioon lainkaan seurakuntayhtymän tekemässä muistutuksessa ilmenneitä asioita. Tehdystä kaupunginvaltuuston päätöksestä on mahdollista valittaa Turun hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä 24.6.2017 mennessä.

Kiinteistötoimisto on laatinut valituksen hallinto-oikeudelle. Valituksen allekirjoittaa seurakuntayhtymä asunto-osakeyhtiöiden omistajana ja molemmat asunto-osakeyhtiöt tonttien omistajina. Valitus on liitteenä.

Lapsivaikutusten arviointi: Toteutuessaan asemakaava heikentää oleellisesti asumisviihtyvyyttä As.Oy Turun Engelinpuiston ja Mikaelinpuiston asuinrakennuksissa.

Esitys:

Kirkkoneuvosto päättää lähettää Turun hallinto-oikeudelle liitteenä olevan valituksen koskien Turun kaupunginvaltuuston 15.5.2017 tekemää päätöstä Ruusukorttelin asemakaavan muutoksesta.

Edelleen kirkkoneuvosto päättää hyväksyä ja allekirjoittaa kokouksen pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi käsittelyn jälkeen.

Muutoksenhakuoikeus oikaisuvaatimuksin.

Käsittely:

Kirkkoneuvoston jäsen Ari Rantanen teki muutosesityksen, että esitys hylättäisiin. Muutosesitystä ei kannatettu.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin."

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt 23.8.2017 seurakuntayhtymältä vastaselityksen Turun kaupungin selitykseen seurakuntayhtymän valituksesta. Vastaselityspyyntö tuli toimittaa viimeistään 20.9.2017 hallinto-oikeudelle. Vastaselityspyyntö on liitteenä.

Kiinteistötoimisto laati vastaselityksen ja se toimitettiin Turun hallinto-oikeudelle 20.9.2017. Vastaselitys on liitteenä.

Kiinteistöjohtaja oli vuosilomalla viikon 37, jolloin kirkkoneuvosto

kokoontui ja sen vuoksi asia ei ollut 14.9.2017 kirkkoneuvoston kokouksessa päätettävänä, ja kiinteistöjohtaja toimitti vastaselityksen hallinto-oikeudelle virkamiestyönä. Johtoryhmä käsitteli asiaa 19.9.2017 ja hyväksyi omalta osaltaan vastaselityksen ja sen toimittamisen. Asiaa ei myöskään tuotu kirkkoneuvoston talousarviokokoukseen, koska tässä kokouksessa oli muutenkin asioita runsaasti.

Vastaselitys hallinto-oikeudelle on kuitenkin tuotava kirkkoneuvoston hyväksyttäväksi.

Lapsivaikutusten arviointi on tehty asian aiemmassa käsittelyvaiheessa.

Esitys: Kirkkoneuvosto päättää hyväksyä liitteenä olevan vastaselityksen Turun hallinto-oikeudelle ja lähettää sen Turun hallinto-oikeudelle.

Muutoksenhakuoikeus oikaisuvaatimuksin.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Liitteet Liite 8 Turun hallinto-oikeuden vastaselityspyyntö
Liite 9 Vastine Turun hallinto-oikeudelle Ruusukorttelin asemakaavavalituksesta

Jakelu Kiinteistötoimisto

Muut asiat

Yhteinen kirkkoneuvosto

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	Pöytäkirja	16/2017	32/36
Yhteinen kirkkoneuvosto	§ 376	12.10.2017	

Muutoksenhaku

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 376

Pöytäkirjan liitteenä oikaisuvaatimusohje ja valitusosoitus.

Lisätietoja päätöksestä antaa esittelijä.

Kokouksen päättäminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2017 § 377

Esitys: Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Oikaisuvaatimusohjeet ja
valitusosoitus

Yhteinen kirkkoneuvosto

Pöytäkirja 12.10.2017 § 363-377

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<u>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</u> Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista annetun lain mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Pöytäkirjan pykälät: 363,364,365,366,367,368, 370, 372, 375,376,377
	<u>Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto</u> Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla: Pöytäkirjan pykälät: 369, 371, 373, 374
	<u>Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto</u> Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 mom. mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi. Pöytäkirjan pykälät:
	<u>Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot</u> 1. Kirkkolain 24 luvun 14 §:n 2 mom:n, 2. hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom:n, 3. kirkon virkaehtosopimuslain 19 §:n, tai 4. muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:
	<u>Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot</u> Hankintaa koskevasta seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8a §:n 2 mom. nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksarvon. Pöytäkirjan pykälät:

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä <u>kirjallisen</u> oikaisuvaatimuksen. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot: • Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä Yhteinen kirkkoneuvosto Käyntiosoite: Eerikinkatu 3 A, 3. kerros Postiosoite: PL 922 Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi Pöytäkirjan pykälät: 369, 371, 373, 374 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi: – oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi – tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä – millaista oikaisua päätökseen vaaditaan – millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan

HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisu n tekeminen	<p>Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (Hankintalaki 80-83 §).</p> <p>Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikön yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä Yhteinen kirkkoneuvosto <p>Käyntiosoite: Eerikinkatu 3 A, 3. kerros Postiosoite: PL 922 Sähköposti: turku.kirjaamo@evl.fi</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä siitä, että sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioajan päättymistä.</p>
Hankintaoikaisu n sisältö	<p>Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä millaista oikaisua päätökseen vaaditaan millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan <p>Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.</p>

VALITUSOSIOTUS

Valitus- viranomaisen ja valitusaika	<p><u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomainen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turun hallinto-oikeus <p>Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4 Postiosoite: PL 32, 20101 Turku Telekopio: 029 56 42414 Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi</p> <p>Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää</p> <p>Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää</p>
	<p><u>Kirkollisvalitus alistusasiassa</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomainen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät: <p>Käyntiosoite: Hämeenkatu 13 Postiosoite: PL 60, 20501 Turku Telekopio: 02 279 7001 Sähköposti: etunimi.sukunimi@evl.fi</p> <ul style="list-style-type: none"> Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää <p>Eteläranta 8, PL 210, 00131 Helsinki Telekopio: 09-1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi</p> <ul style="list-style-type: none"> Opetus- ja kulttuuriministeriö, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää <p>PL 29 Meritullinkatu 10, 00023 Valtioneuvosto</p>

	<p>Telekopio: 09-135 9335 (kirjaamo) Sähköposti: kirjaamo@minedu.fi</p>
	<p><u>Valitus markkinaoikeuteen</u></p> <p>Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut kirjallisesti tiedon asemaansa vaikuttavasta ratkaisusta tai tarjousmenettelyn ratkaisusta ja sen perusteista sekä kirjallisen ohjeen asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi (valitusosoitus). Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä siitä, että sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.</p> <p>Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaohjeissa koskevassa kohdassa.</p> <p>Markkinaoikeuden yhteystiedot Valitusaika 14 päivää</p> <p>Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:</p> <p>Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, Helsinki Telekopio: 010 364 3314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi</p>
Muutoksenhaku-ajan laskeminen	<p>Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa (548/2007) tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksen.</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Oikeudenkäyntimaksu	<p>Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa 90 euroa ja markkinaoikeudessa 226 euroa, jollei lain 6 tai 7 §:stä muuta johdu.</p>
	<p>Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>